

Утвърждавам:
Директор: /п/
/М. Делчева/

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
(2021 – 2022 г.)**

Програмата е съобразена със спецификата на учебното заведение, **Закон за предучилищното и училищното образование и подзаконовата нормативна уредба, Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, Наредба за приобщаващо образование, Национална стратегия на България за интегриране на ромите, Закон за защита от дискриминация, Насоки за работата на системата на училищното образование през учебната 2021 – 2022 година в условията на COVID-19.**

Програмата включва дейности за адаптиране и приобщаване на децата в училище и е насочена предимно към най-уязвимите групи деца: изложени на риск от дискриминация – деца с увреждания, деца от малцинствен произход, деца от семейства на мигранти, сираци или деца лишени от родителска грижа по други причини, деца настанени в институции, деца на родители алкохолици или наркомани.

Приобщаването е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Училището работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование като крачка по пътя за постигане на крайната цел – създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, наличие или отсъствие на нарушения в развитието, или с тежки заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

А. Принципи на приобщаващото образование:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете най-близо до неговото местоживее и на правото му на качествено образование;
2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които

образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището;
6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;
7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността;
8. Намаляване влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;
9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;
10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот

Б. Основна цел:

Приобщаване на децата и учениците от уязвими групи чрез:

- Равен достъп до качествено образование и ефективна интеграция в училище и обществото;
- Съхраняване и развиване на културната им идентичност;
- Създаване на предпоставки за успешната им социализация и формиране на подходящ социално-психологически климат

В. Подкрепа на личностното развитие

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

➤ Обща подкрепа

За организиране подкрепата на личностното развитие в ОУ „Никола Й. Вапцаров“ за координатор е определен ЗДУД, който изпълнява функциите си съгласно ЗПУО и Държавен образователен стандарт за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в училище се осъществява от екип, ръководен от координатора, педагогически съветник и учители. Общата подкрепа е насочена към развитие потенциала на всяко дете и ученик. Тя включва **екипна работа между отделните специалисти**, осигуряване или насочване на ученика към занимания по интереси.

Заниманията по интереси могат да се организират от училище, от НПО, от ОП „Младежки център“ или други центрове за личностно развитие.

Съгласно Вътрешни правила за работа в условия на COVID-19 занимания по интереси се провеждат в рамките на паралелката. При необходимост от смесване на ученици от различни паралелки учениците се разреждат и се осигурява дистанция, непозволяваща пряко взаимодействие между тях. Занимания по интереси могат да се провеждат и в електронна среда.

Кариерното ориентиране, провеждано от педагогическия съветник или консултант от кариерен център също е част от общата подкрепа на учениците.

В правилника за дейността на училището са предвидени морални и материални награди за изявени ученици като част от предоставяната от училище обща подкрепа.

➤ **Допълнителна подкрепа**

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик.

Оценката на способностите се извършва от екип за подкрепа за личностното развитие, съобразно потребностите на детето.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез **план за действие за всяко конкретно дете**. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

При необходимост се предоставя допълнително обучение за ученици, които имат обучителни трудности по един или няколко учебни предмети, за ученици, отсъствали от училище продължително време */поради заболяване или карантина/* с цел компенсирание на пропуските в учебното съдържание и образователно-възпитателна подкрепа за ученици от етнически малцинства.

За ученици с изявени дарби се осигурява възможност за участие в състезания и конкурси.

Г. Дейности за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците:

№	І. Дейности, насочени към ученици	Срок	Отговорник
1.	Определяне на Координиращ екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, координатор, функции	Септември, 2021	директор
2.	Изготвяне на годишен план – график на дейността на координиращ екип	Октомври, 2021	Директор, КЕ
3.	Проучване и установяване на деца и ученици от уязвими групи, реинтегрирани;	През учебната година	КЕ, Класни ръководители
4.	Идентифициране силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване	Октомври, 2021	КЕ, Класни ръководители ПдС
5.	Обсъждане и разпознаване потребността от предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици	През учебната година	КЕ, преподаватели, Ресурсен учител
6.	Определяне на дейности за обща подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения на съответните ученици.	Октомври, 2021	КЕ, кл.р-ли, преподаватели
7.	Изготвяне на план за подкрепа на детето съобразно индивидуалните му потребности	В началото на всеки срок	екипи
8.	Допълнителна подкрепа за учениците със СОП с оглед успешното им адаптиране към училищната среда	По индивидуална програма	Ресурсен учител, учители
9.	Проследяване динамиката в развитието на ученика в края на всеки учебен срок и внасяне на промени в плана за подкрепа при необходимост	В края на І и ІІ учебен срок	Екипи, учители
10.	Създаване на възможности на учениците от уязвими групи и на ученици в карантина поради COVID-19 да участват в дейности, подкрепящи образованието и съхраняващи културната им идентичност	Постоянен	Преподаватели
11.	Осигуряване на възможности за допълнителна работа с ученици, застрашени от отпадане /групова работа в програми за жизнени умения /по проект на сдружение	По график на проекта	Учители, ПдС

	„Шанс и закрила“, консултации по предмети, занимания по интереси/		
12.	Консултативна работа /индивидуална и групова/ с учениците, свързана с изпълнението на планове за подкрепа	По програма	ПдС
13.	Развиване на толерантност и равнопоставеност у учениците чрез тренинги в ЧК превантивни програми за предотвратяване на училищния тормоз	През учебната година	Класни ръководители ръководители на програми
14.	Кариерно ориентиране на учениците, застрашени от отпадане, с оглед бъдещата им успешна реализация – VII клас	По график	ЗДУД, класни ръководители
15.	Дейности, свързани с обгрижване на нуждаещи се ученици – осигуряване на закуски и учебни помагала Подкрепяща закуска за децата от предучилищна група и учениците от I до IV клас, участие в схема „Училищно мляко“ и „Училищен плод“	През учебната година, по график	Училищно ръководство, учители, класни ръководители
16.	Награждаване с морални и материални награди на ученици с постижения, с добро поведение и изяви дарби.	Текущ	Директор
17.	Стимулиране участието на ученици с изяви дарби в конкурси, фестивали и инициативи	През учебната година	Преподаватели
18.	Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език на ученици от етническите малцинства.	През учебната година	Директор, ЗДУД, Преподаватели
19.	Осигуряване на достъпна среда, технически средства и дидактически материали.	През учебната година	Училищно ръководство, учители, класни ръководители

II. Дейности, насочени към родители

1.	Подкрепа на родители чрез обучения и тренинги за развиване на умения за ефективно родителство – в електронна среда	По график	Класни ръководители, Ръководители на програми, ПдС
2.	Консултативна работа /индивидуална и групова/ с родителите, полагащи грижа за децата, за изпълнение на планове за подкрепа – при спазване на мерки приети във Вътрешни правила за работа в условия на COVID-19	По програма	ПдС
3.	Ангажиране на родителите в училищния живот чрез участието им в съвместни дейности с учениците – в училищни инициативи, проекти, работилници	По календарен план	Класни ръководители, Ръководители на програми
4.	Предоставяне на възможност родителите да участват при вземането на решения за класа и училището като цяло –на родителски срещи, събрания на родителски актив и обществен съвет	През учебната година	Класни ръководители, ЗДУД, директор
5.	Изграждане на доверителна връзка и ефективна комуникация на класните ръководители с родителите на учениците чрез взаимно опознаване по време на съвместни дейности – подкрепа от образователен медиатор, родителски срещи	През учебната година	Класни ръководители

6.	Създаване на здравословна и безопасна училищна среда чрез включване на родители в Училище за родители за предотвратяване на училищния тормоз и превенция на отпадане на децата от училище	По график на ПдС	ПдС, класни ръководители
7.	Фамилни групови конференции със съгласие на семейството за разрешаване на проблеми на децата	При констатиран е на проблем и със съгласие на семейството	ПдС, класни ръководители
III. Дейности, насочени към учители			
1.	Създаване на сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес за изпълнение на планове за обща и допълнителна подкрепа	По график	Екипи, Учители, ПдС
2.	Тематични педагогически съвети за представяне на приобщаващи практики в работата с децата	Съгласно План за ККД	Директор, учители, ПдС
3.	Повишаване квалификацията на учителите с квалификационни курсове, семинари, тренинги, открити уроци, споделяне на добри практики, работни срещи, предназначени да подпомогнат учителя да усъвършенства личните си познания и квалификация за работа с деца от уязвими групи	Съгласно План за ККД	Директор, ЗДУД, гл. учител, председател ККД, учители
4.	Участие на педагогическите специалисти в обучения по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“ и проект „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“	по график	Директор, ЗДУД, учители
5.	Доклад до директора на училището в края на I и II учебен срок на съответната учебна година за оценка развитието на ученика, постигнатите цели и резултати въз основа на плана за подкрепа	в края на I и II учебен срок	КЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи е актуализирана и приета на заседание на ПС- Протокол №15 от 14.09.2021 г. и е утвърдена със заповед № 393 от 14.09.2021 г.